

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Західноукраїнський національний університет
Навчально-науковий інститут інноватики, природокористування та
інфраструктури
Кафедра бізнес-аналітики та інноваційного інжинірингу

ГЛАВІЧКА Святослав Васильович

**Аналітичний інструментарій управління
фінансовими результатами підприємства / Analytical tools
for managing financial results of enterprise**

спеціальність: 071 – Облік і оподаткування
освітньо-професійна програма – Бізнес-аналітика та управління
інноваційними системами

Кваліфікаційна робота

Виконав студент групи ОБАм-22
С. В. Главічка

Науковий керівник:
к.е.н., доцент Спільник І. В.

Кваліфікаційну роботу
допущено до захисту
«__» _____ 20__ р.

Завідувач кафедри
_____ **Р. Ф. Бруханський**

ТЕРНОПІЛЬ - 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	5
1.1. Сутність та економічна характеристика фінансових результатів діяльності суб'єктів підприємництва (бізнесу).....	5
1.2. Управління прибутком методом підвищення ефективності центрів відповідальності підприємства.....	12
Висновки до розділу 1.....	17
РОЗДІЛ 2. УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ СУБ'ЄКТА ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	19
2.1. Фінансово-господарський аналіз показників підприємства.....	19
2.2. Оцінка як складова аналітичного інструментарію управління вартістю підприємства (бізнесу)	27
Висновки до розділу 2.....	31
РОЗДІЛ 3. ІНФОРМАЦІЙНА БАЗА ДЛЯ АНАЛІЗУ І КОНТРОЛЮ В УПРАВЛІННІ ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ ПІДПРИЄМСТВА.....	33
3.1. Роль звітності при реалізації комунікативної та інформаційно-аналітичної функцій управління підприємством.....	33
Висновки до розділу 3.....	40
ВИСНОВКИ.....	41
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	44

ВСТУП

Для будь-якого підприємства ефективність діяльності його виражається в отриманні фінансового результату, що означає визнання ринком корисності його діяльності або отримання доходу від реалізації продукції та надання послуг клієнтам. Крім того, фінансові результати є основним джерелом акумулювання коштів для подальшого розвитку.

В кругообігу господарських засобів діяльність будь-якого підприємства супроводжується витратою коштів та матеріальних ресурсів підприємства з одного боку, та отримання доходів з іншого. Гарантування стабільності прибутковості, дотримання балансу витрат і доходів, підтримка ліквідності, своєчасність розрахунків є умовою забезпечення належного фінансування і змістом діяльності підприємства

Актуальність теми даної кваліфікаційної роботи полягає в тому, що грамотне управління фінансовими результатами підприємства дає можливість бути конкурентоспроможним учасником ринку, мати фінансово стабільний стан, і, відповідно, ефективно вести свою діяльність.

Дослідженнями питань теорії методології аналізу управління фінансовими результатами підприємства займалися і зробили суттєвий внесок чимало науковців, серед яких: Т. Білик, М. Білуха, Р. Бруханський, М. Дем'яненко, М. Огійчук, М. Палюх, В. Савчук, І. Спільник, Н. Уткіна, П. Хомин, М. Чумаченко, С. Шкарабан та інші.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження можливості використання аналітичних інструментів управлінського обліку на підприємстві для збільшення його прибутку.

Для досягнення поставленої мети, нами були визначені і вирішені наступні **завдання**:

- дослідити сутність і теоретичну характеристику фінансових результатів підприємства;
- розкрити місце та теоретичні аспекти управління фінансовими результатами в цілісній системі управління підприємством;

- описати методичні прийоми оцінювання управління фінансовими результатами діяльності підприємства.

- провести діагностику та дати суб'єктивну оцінку фінансових результатів діяльності підприємства.

- розглянути та запропонувати шляхи удосконалення управління фінансовими результатами з метою збільшення прибутку підприємства.

Об'єктом дослідження в даній кваліфікаційній роботі є фінансово-господарська діяльність підприємства «ВМК-Україна».

Предметом дослідження є система управління фінансовими результатами підприємства.

При виконанні даної роботи використовувалися наступні методи та прийоми фінансово-економічного аналізу: метод порівняння, балансовий метод, горизонтальний та вертикальний аналіз, абсолютні та відносні значення.

В ході даної роботи було вивчено методи управління фінансовими результатами, діагностовано фінансовий стан підприємства та запропоновано заходи щодо покращення фінансових показників.

Практичне значення даної роботи полягає в повному аналізі фінансових показників діяльності організації та пошуку ресурсів для їх покращення. Практичне застосування методів удосконалення, викладених у роботі, дозволить організації отримувати додатковий прибуток.

Апробація результатів кваліфікаційної роботи. Результати дослідження проблеми апробовано автором у формі наукової публікації «Проблеми методики облікового забезпечення податкової і фінансової звітності про прибуток» у збірнику матеріалів студентської науково-практичної конференції.

Структура та обсяг роботи – зміст роботи складають вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел. Загальний обсяг кваліфікаційної роботи становить 48 сторінок, робота містить 11 таблиць. Список використаних джерел нараховує 40 найменувань на 5 сторінках друкованого тексту.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність та економічна характеристика фінансових результатів діяльності суб'єктів підприємництва (бізнесу)

В умовах ринку всяка діяльність кожного суб'єкта господарювання є предметом уваги великої кількості учасників ринку, зацікавлених у забезпеченні ефективного ведення ними господарської діяльності. Для створення умов виживання підприємства важливо, щоб управлінський персонал організації, насамперед, мав можливість реалістичне оцінити фінансово-економічний стан як свого підприємства, так і потенційних конкурентів, що діють на ринку [3].

Фінансовим результатом, що визначає ефективність діяльності організації, є прибуток.

Прибуток – різниця між доходами та витратами підприємства за розглянутий період [1].

Дохід – «це збільшення економічних вигод внаслідок отримання активів та погашення зобов'язань, що призводить до збільшення капіталу цієї організації» [15]. Витрати – «це зменшення економічних вигод внаслідок вибуття активів (грошових коштів, іншого майна) та виникнення зобов'язань, що призводять до зменшення капіталу організації, за винятком зменшення внесків за рішенням учасників (власників майна)» [15].

В економічній науці розглядаються кілька видів прибутку, які відображаються у Звіті про фінансові результати: валовий прибуток, прибуток від реалізації, прибуток до оподаткування, чистий прибуток, нерозподілений прибуток, маржа прибутку, маржинальний прибуток.

Валовий прибуток – це різниця між виручкою підприємства та собівартістю реалізованого товару [4].

Прибуток від реалізації – це різниця між валовим прибутком та господарсько-управлінськими витратами [2].

Прибуток до оподаткування – це прибуток від реалізації з урахуванням доходів і витрат від невиробничої діяльності [6].

«Чистий прибуток – це різниця між прибутком до оподаткування та податком на прибуток» [9].

Нерозподілений прибуток – це різниця між чистим прибутком за період, відрахуваннями до резервного капіталу та нарахованими дивідендами власникам [8].

Фінансовим результатом завершується цикл діяльності підприємства, який пов'язаний з процесами постачання, виробництва та реалізації продукції (виконаних робіт, наданих послуг) і водночас є умовою безперервності кругообігу господарських засобів задіяних в функціонуванні підприємства. Високі показники фінансових результатів діяльності суб'єкта підприємництва гарантують зміцнення державного бюджету за рахунок податкових пільг, сприяють розвитку його привабливості для інвесторів, а також підвищенню його ділової активності у виробничій та фінансовій сферах. Відповідно визначення економічного стану фінансового результату діяльності організації, вивчення його видів, розкриття завдань аналізу та формування методології аналізу займають головне місце в комплексному економічному аналізі господарської діяльності організації.

Метою аналізу фінансових результатів є визначення здатності організації отримувати прибуток у майбутньому, причому в обсязі, необхідному для розвитку. Для досягнення цієї мети кожна організація застосовує різні види та методи аналізу фінансових результатів (прибутків).

Аналіз прибутку (фінансових результатів) передбачає процес вивчення умов і результатів його формування та використання для виявлення резервів з метою підвищення ефективності діяльності підприємства.

Основним об'єктом аналізу фінансових результатів є прибуток підприємства. Отже, найважливіша роль прибутку в розвитку підприємства

визначається необхідністю його постійного управління з метою підвищення ефективності господарської діяльності. Управління прибутком передбачає процес розробки та прийняття управлінським персоналом підприємства управлінських рішень у всіх основних аспектах його планування, формування, розподілу та використання.

Всі управлінські рішення у процесі отримання, розподілу та використання прибутку взаємопов'язані і впливають на кінцеві результати діяльності підприємства. Тому підготовка кожного управлінського рішення щодо формування, розподілу та використання прибутку повинна бути виваженою і мати альтернативні можливості. А сама система управління прибутком повинна бути динамічною та враховувати зміни факторів навколишнього середовища, ресурсного потенціалу, форм організації та управління підприємством тощо. Управління прибутком (і безпосередньо фінансовими результатами) має враховувати не лише тактичні, а й стратегічні цілі підприємства.

Завданнями економічного аналізу фінансових результатів є:

- своєчасне забезпечення керівництва підприємства та його фінансово-економічних служб оперативною інформацією, яка дозволяє об'єктивно оцінити результати діяльності підприємства у всіх сферах господарської діяльності за звітний рік у порівнянні з рядом минулих фінансових періодів, з бізнес-планом, результатами інших суб'єктів ведення бізнесу;

- виявлення факторів, що вплинули на зміну фінансових результатів та резервів зростання прибутку;

- розробка плану дій для максимізації прибутку організації;

- розробка пропозицій щодо використання прибутку організації після оподаткування.

Для досягнення поставлених цілей при аналізі фінансових результатів вирішуються наступні завдання:

- розробка інформаційного механізму аналізу фінансових результатів, що дає змогу своєчасно отримувати та надавати достовірно об'єктивну та повну

інформацію для його реалізації за різними напрямками та відповідними рівнями, аспектами та резервами;

- аналіз та оцінка рівня прибутку, якого досягла організація, в абсолютному та відносному вираженні;

- аналіз впливу на фінансові результати інфляційних процесів в економіці та зміни нормативно-правових актів у сфері формування витрат та фінансових результатів діяльності організації;

- виявлення чинників (внутрішніх та зовнішніх), що вплинули на розмір прибутку, та резервів його збільшення;

- аналіз взаємозв'язку між витратами, виробництвом та прибутком з метою збільшення його вартості;

- аналіз розподілу та використання прибутку;

- прогнозування фінансових результатів та розробка заходів щодо їх досягнення.

У процесі аналізу використовуються різноманітні прийоми, методи та методи аналізу, які дають можливість отримати якісну та кількісну оцінку фінансових результатів діяльності організації. До них відносяться:

1. Горизонтальний аналіз. Дає опис та оцінку змін показників за звітний період.

2. Вертикальний аналіз. Характеризує частку кожного показника у загальній сумі (валюти) балансу організації.

3. Порівняльний аналіз Дозволяє оцінити будь-який показник. Більше того, чим більше коло баз порівняння, тим змістовніші результати дослідження. Тут планові показники порівнюються з очікуваними або фактичними показниками за заздалегідь запланований період для вивчення якості планування, обґрунтованості, інтенсивності планів. Порівняльний аналіз слід проводити для однотипних груп підприємств із порівняними умовами праці [13].

4. Відносні значення. Вони використовуються для формування додаткової інформації про характеристики абсолютних значень, досліджуваних

показників. Вони визначаються шляхом ділення одного абсолютного значення показника на інше, що є підставою для порівняння. Найпоширенішими серед відносних значень є:

- відсоток застосовується при вивченні ступеня виконання планів, структурних показників, рівнів витрат, рентабельності, рентабельності тощо.
- коефіцієнти визначаються співвідношенням двох взаємопов'язаних показників, один з яких приймається за одиницю.

5. Балансовий метод. Шляхом порівняння балансових аналітичних таблиць та розрахунків відбувається комплексне дослідження складу, розміщення, використання та джерел формування активів підприємства, покриття дебіторської заборгованості кредиторською, витрат – доходами тощо, що дає можливість, головним чином відобразити співвідношення, пропорції двох груп взаємопов'язаних економічних показників, результати яких мають бути ідентичними [14].

Показники рентабельності

Рентабельність є відносним показником економічної ефективності. Рентабельність дає змогу побачити ступінь ефективності використання матеріальних, трудових та фінансових ресурсів.

«Коефіцієнт рентабельності розраховується як відношення прибутку до активів, ресурсів або потоків, які його формують. Вона може виражатися як у прибутку на одиницю інвестованих коштів, так і в прибутку, який несе в собі кожна отримана грошова одиниця. Показники рентабельності часто виражаються у відсотках» [17].

Існує кілька основних показників рентабельності:

Рентабельність активів – показник, який показує суму прибутку, отриманого підприємством від кожного рубля, авансованого на формування активів [12].

$$P_{\text{акт}} = \Pi_{\text{від реалізації}} / A_{\text{ср}}, \quad (1.1)$$

де $P_{\text{акт}}$ – рентабельність активів;

$\Pi_{\text{від реалізації}}$ – прибуток від реалізації продукції;

$A_{ср}$ – середня вартість активів підприємства.

Рентабельність оборотних активів – це показник, який показує розмір прибутку підприємства, отриманого від кожної гривні, вкладеної в оборотні активи підприємства [16].

$$P_{об\ акт.} = \Pi_{від\ реалізації} / A_{об}, \quad (1.2)$$

де $P_{об\ акт.}$ – рентабельність оборотних активів;

$\Pi_{від\ реалізації}$ – від реалізації – прибуток від реалізації;

$A_{об.}$ – вартість оборотних активів підприємства.

Рентабельність вкладеного капіталу є показником, який відображає прибутковість, отриману підприємством від кожної гривні залученого капіталу із зовнішніх джерел [16].

$$P_{ін\ кап} = \Pi_{оп} / K_{інв}, \quad (1.3)$$

де $P_{ін\ кап}$ – рентабельність вкладеного капіталу;

$\Pi_{оп}$ – операційний прибуток за вирахуванням податків;

$K_{інв}$ – позиковий капітал, інвестований в основну діяльність підприємства.

Рентабельність продажів – показник, який відображає частку прибутку в кожній гривні доходів підприємства [16].

$$P_{продаж} = \Pi_{від\ продажів} / В, \quad (1.4)$$

де $P_{продаж}$ – рентабельність продажів;

$\Pi_{від\ реалізації}$ – прибуток підприємства від реалізації продукції;

$В$ – виручка підприємства.

Рентабельність продукції – показник, що відображає ефективність виробництва реалізованої продукції [1].

$$P_{прод} = \Pi_{від\ продажів} / С, \quad (1.5)$$

де $P_{прод}$ – рентабельність продукції;

$\Pi_{від\ продажів}$ – прибуток від реалізації продукції;

$С$ – собівартість реалізації.

Рентабельність власного капіталу є показником, який характеризує ефективність використання вкладених коштів власників на підприємстві [12].

$$P_{\text{вк}} = \Pi_{\text{чистий}} / \text{ВКП}, \quad (1.6)$$

де $P_{\text{вк}}$ – рентабельність власного капіталу;

$\Pi_{\text{чистий}}$ – чистий прибуток підприємства;

ВКП – це власний капітал підприємства.

Рентабельність власного капіталу є показником, який має велике значення в діяльності підприємства. Цей показник є визначальним для прийняття рішення інвесторами про інвестування в підприємство.

Таким чином, фінансовий результат (financial result) можна визначити як зміну чистих активів підприємства протягом звітного періоду (1.7). При цьому Розмір чистих активів (net assets) визначається як оцінка вартості сукупного майна підприємства після вирахування його зобов'язань та додаткових внесків власників.

$$\Phi P = \Delta \text{ЧА} = (\text{ЧА}_1 - \text{ЧА}_0), \quad (1.7)$$

де ΦP – фінансовий результат;

$\Delta \text{ЧА}$ – зміна величини чистих активів;

ЧА_0 , ЧА_1 – величина чистих активів на початок та на кінець звітного періоду відповідно.

Крім того, фінансовий результат виступає як різниця між величиною доходів та витрат діяльності підприємства (1.8):

$$\Phi P = D - B, \quad (1.8)$$

де D – доходи діяльності підприємства;

B – витрати діяльності підприємства.

3) фінансовий результат трактується, як зміна величини власного капіталу підприємства впродовж звітного періоду (1.9):

$$\Phi P = \Delta \text{ВК} = \text{ВК}_1 - \text{ВК}_0 \quad (1.9)$$

де $\Delta \text{ВК}$ – зміна розміру власного капіталу;

$\text{ВК}_1 - \text{ВК}_0$ – величина власного капіталу на початок та на кінець періоду.

Безперечно, що в економічному аналізі використовується значно більша чисельність термінів і показників з перерахованого набору, але ми зробили акцент на найважливіших з нашої точки зору.

Підсумовуючи наші дослідження визначення самого терміну «фінансові результати», дане в Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»: «Фінансовий результат (прибуток або збиток) має бути визначений та відображений в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності відповідно до принципу нарахування та відповідності доходів та витрат» [11].

1.2. Управління прибутком методом підвищення ефективності центрів відповідальності підприємства

Управління центрами відповідальності є однією з підсистем, які забезпечують внутрішнє планування. В рамках цієї підсистеми можна оцінити внесок кожного підрозділу у кінцеві результати діяльності підприємства. Поділ на центри відповідальності необхідний при регулюванні кінцевих фінансових результатів на основі оціночних показників, відповідальність за які покладається на керівників структурних відділів підприємства. Управління організацією через центри фінансової відповідальності є ефективним інструментом оперативного управління бізнесом. Ця система управління дає можливість мати систематизовану інформацію про темпи розвитку організації, аналізувати, завдяки впливу яких факторів було досягнуто певного результату, визначати, яка ланка організації перешкоджає її зростанню та розвитку. Впливаючи на певні центри відповідальності, можна досягти максимальних результатів та якісно нових результатів [29].

Центр фінансової відповідальності є структурним підрозділом організації:

- здійснення операцій з оптимізації прибутку;
- здатні безпосередньо впливати на прибутковість;
- підзвітність вищому керівництву за досягнення встановлених цілей та дотримання рівнів витрат у встановлених межах.

Основною метою системи управління центрами фінансової відповідальності є підвищення ефективності управління підрозділами

організації шляхом узагальнення даних про кінцеві результати діяльності кожного центру відповідальності з метою щоби виникаючі відхилення можна було віднести на конкретного керівника [3].

Найпоширенішою є класифікація центрів фінансової відповідальності, яка залежить від повноважень та відповідальності:

- центр витрат – структурний підрозділ, керівник якого несе відповідальність лише за витрати;

- центр доходів – структурний підрозділ, який несе відповідальність лише за виручку від реалізації продукції, товарів, послуг та витрати, пов'язані з їх реалізацією;

- центр прибутку – структурний підрозділ, який відповідає за фінансові результати своєї діяльності;

- інвестиційний центр – структурний підрозділ, який відповідає за інвестиції;

- центр контролю та управління – сфера діяльності, яка відповідає за конкретні види робіт та їх результати.

Управління прибутком центром фінансової відповідальності впливає на роботу внутрішніх структурних служб та відділів підприємства, які забезпечують розробку та прийняття управлінських рішень з окремих аспектів формування, розподілу та використання прибутків та несуть повну відповідальність за результати цих рішень [7].

Метою застосування методики управління прибутком центрами відповідальності є оцінка, прогнозування та досягнення оптимального прибутку, рентабельності та ефективності діяльності центрів фінансової відповідальності та підприємства в цілому.

Одним з основних завдань управління прибутком є розрахунок собівартості продукції. Собівартість продукції – це якісний показник, в якому концентровано відображаються результати діяльності підприємства, його досягнення та наявні резерви.

Одним з основних методів формування собівартості і обліку витрат є попроцесний метод, котрий використовується підприємствами, які серійно випускають масову продукцію або мають безперервний виробничий процес [2].

При розрахунку за процесами виробничі витрати групуються за відділами або за виробничими процесами. Повні виробничі витрати акумулюються за двома основними статтями – прямі матеріали та витрати на переробку (сума прямих витрат на оплату праці та накладних витрат, віднесених до собівартості готової продукції).

Суть попроцесного методу полягає в тому, що прямі та непрямі витрати обліковуються по статтях калькуляції для всього випуску. У зв'язку з цим середня одинична собівартість визначається шляхом ділення суми всіх понесених витрат за місяць (загалом та по кожній позиції) на кількість готової продукції за той самий період. Об'єкти обліку витрат часто збігаються з об'єктами калькулювання.

Аналіз маржі (аналіз беззбитковості) відіграє важливу роль в обґрунтуванні управлінських рішень. Вона дає можливість досліджувати залежність прибутку від найбільш значущих факторів і на цій основі керувати процесом формування його розміру.

Основними можливостями маржинального аналізу є визначення таких показників: беззбиткові продажі при заданому співвідношенні ціни, постійних і змінних витрат; охоронна зона (беззбитковість) підприємства; обсяг продажів для отримання заданого обсягу прибутку; критичний рівень постійних витрат при заданому рівні граничного доходу; критична ціна продажу при заданому обсязі продажів і рівні змінних і постійних витрат [12].

Оцінка ґрунтується на аналізі впливу операційного важеля. Його ефект проявляється в тому, що будь-яка зміна суми виручки від реалізації передбачає більш значущу зміну прибутку. Сила впливу операційного важеля розраховується для певного обсягу продажів та відповідного доходу від продажів. Сила впливу операційного важеля значною мірою залежить від рівня капіталомісткості: чим більша вартість основних засобів, тим більша сума

постійних витрат. Чим більша сила впливу важеля управління, тим більший підприємницький ризик.

Управління прибутком з використанням маржинального підходу передбачає використання маржинального обліку, в контексті якого до собівартості продукції включаються лише ті витрати, які підлягають зміні залежно від зміни обсягів виробництва підприємства. Вони, як правило, включають прямі матеріальні, прямі трудові та змінні виробничі накладні витрати. При використанні цього методу фіксовані виробничі накладні витрати не відносяться до продукту. Вони розглядаються як витрати періоду і, як і продажі та адміністративні витрати, повністю відображаються у відповідному періоді. Отже, собівартість одиниці незавершеного виробництва або проданої продукції при даному методі не включає в собі жодних фіксованих накладних витрат. Метод маржі іноді розглядається як облік змінних/прямих витрат.

Такий облік дає можливість не тільки зробити прогноз обсягу реалізації на основі оперативних даних, а й спрогнозувати рівень покриття постійних витрат. Тобто оцінити рівень чистого операційного прибутку на кінець місяця вже посеред місяця. Однак слід зазначити, що до витрат періоду слід віднести лише постійні витрати, оскільки віднесення змінних збутових та адміністративних витрат за класичною схемою спотворює прогнозно-облікову модель у випадках, коли змінні збутові та адміністративні витрати мають значну частку у структурі витрат. Високий рівень змінних витрат на збут характерний для діяльності, пов'язаної із значимими обсягами логістики, коли обсяг постачання може суттєво вплинути на собівартість продукції [24].

Основним фінансовим результатом при маржинальному підході є маржинальний прибуток.

Маржинальний прибуток – це різниця між виручкою від реалізації продукції та змінними витратами на створення цієї продукції [18].

$$П_{\text{марж}} = В - В_{\text{зм}}, \quad (1.10)$$

де $П_{\text{марж}}$ – маржа прибутку;

$В$ – виручка від реалізації продукції.

$V_{зм}$ – змінні витрати підприємства на виготовлення продукції.

Змінні витрати – це витрати, які залежать від зміни обсягу виробництва продукції [5].

$$V_{зм} = O_v * Z_{од зм}, \quad (1.11)$$

де $V_{зм}$ – змінні витрати;

O_v – обсяг виробленої продукції;

$Z_{од зм}$ – змінні витрати на одиницю продукції.

Також предметом аналізу в даному підході є операційний прибуток. Операційний прибуток – це різниця між валовим прибутком та господарсько-управлінськими витратами [8].

$$P_{оп} = Ц * O_{вр} - O_{вр} * V_{од зм} - V_{пост}, \quad (1.12)$$

де $P_{оп}$ – операційний прибуток;

$Ц$ – ціна за одиницю продукції;

$O_{вр}$ – обсяг продукції;

$V_{од зм}$ – змінні витрати на одиницю продукції;

$V_{пост}$ – постійні витрати.

Точка беззбитковості – це критичний обсяг виробництва, при якому підприємство покриває свої витрати, а на кожній наступній одиниці продукції підприємство отримує прибуток [10].

$$O_{кр} = V_{пост} / P_{марж} \quad (1.13)$$

де $O_{кр}$ – критичний обсяг виробництва;

$V_{пост}$ – постійні витрати підприємства;

$P_{марж}$ – питомий маржинальний прибуток.

Питомий граничний прибуток – це різниця між ціною на одиницю продукції та змінними витратами на одиницю продукції [10].

Маржа фінансової стійкості є показником, що характеризує фінансову стійкість підприємства. Вона визначається як різниця між фактичним обсягом виробництва і точкою беззбитковості [21].

$$Z_{фін ст} = O_{вр} - O_{кр}, \quad (1.14)$$

де $Z_{фін ст}$ – запас фінансової стійкості;

$O_{вр}$ – обсяг виробництва;

$O_{кр}$ – критичний обсяг виробництва.

Таким чином, маржинальний підхід в управлінні фінансовими результатами підприємства дає можливість виявити основні фактори, що впливають на зміну розміру прибутку та впливати на їх зміну. Практичне вирішення проблеми на підприємстві покладено на центр прибутку – структурний підрозділ, який відповідає за фінансові результати своєї діяльності.

Висновки до розділу 1

Розкривши сутність та економічну характеристику категорії можна констатувати, що фінансовий результат підприємства є основним узагальнюючим індикатором ефективності його діяльності. Навіть попри існуючі розбіжності в трактуванні самого визначення фінансових результатів як економічної категорії беззаперечним є факт – створенням будь якого підприємства і виду діяльності вже із в самому зародку зорієнтоване на отримання позитивних фінансових результатів, тобто прибутку.

Сучасні тенденції розвитку підприємств потребують нових підходів до управління фінансовими результатами. Вирішальне значення і роль у практичній реалізації проблеми покладається на центри відповідальності підприємства, насамперед, в систематизації доходів з метою забезпечення потреб управління підприємством.

Удосконалення аналізу при формуванні фінансових результатів підприємств дає можливість впливати на ефективність розвитку підприємства через регулювання фінансово-господарських відносини відповідно до ринкових механізмів на мікро- та макроекономічному рівнях.

Фінансова стійкість характеризується як стан рахунків підприємства, на

яку реально гарантує його платоспроможність. Фінансова стійкість підприємства залежить від фінансового потенціалу, який, у свою чергу, визначається об'ємом власних, а також позикових засобів і залучених ресурсів.

РОЗДІЛ 2

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ СУБ'ЄКТА ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

2.1. Фінансово-господарський аналіз показників підприємства

Товариство з обмеженою відповідальністю «ВМК-Україна» створено 13 травня 2002 року. Створення фабрики пройшло шляхом об'єднання капіталів двох засновників: з української сторони – товариства з обмеженою відповідальністю «Гербор-холдінг» (місцезнаходження – м. Володимир-Волинський, Волинської області), Україна – 10% статутного капіталу; з польської сторони – акціонерного товариства «Black Red White», засновника виробничої групи BRW, головне підприємство якого знаходиться у м. Білгорай, Люблінського воєводства, Польща – 90% статутного капіталу.

Метою засновників було створення високорентабельного сучасного підприємства по серійному випуску високоякісної меблевої продукції та меблів а також створення нових робочих місць у місті Нововолинськ (на фоні звільнення робочої сили, пов'язаної із закриттям шахт.

На сьогоднішній день в штаті підприємства рахується 300 чоловік. Виробничий цикл виготовлення готової продукції включає: закупівлю сировини і матеріалів; виробництво готової продукції; упакування готової продукції; складування та збереження готової продукції, сировини, матеріалів і товарів; продаж та відвантаження готової продукції замовникам. Товариство здійснює експортно-імпорتنі операції.

Продаж меблів залежить від багатьох чинників, в тому числі і від сезонності. Найбільший обсяг реалізації готової продукції припадає на другу половину року, в той час, як перша половина – період закупівлі сировини і виготовлення меблів.

Проаналізуємо фінансовий стан «ВМК-Україна» використавши для цього дані фінансової звітності.

З таблиці 2.1 чітко видно, що майно підприємства збільшилося на 28% (8805 тис. грн.). В основному збільшення активів підприємства відбулося за рахунок збільшення дебіторської заборгованості на 138% (7201 тис. грн.) та запасів на 75% (6777 тис. грн.). Слід зазначити, що грошові кошти зменшилися на 95% (4 883 тис. грн.).

Таблиця 2.1

Майновий і фінансовий стан «ВМК-Україна»

Показники	Сума, тис. грн.			Темп зростання, % (+,-)	Частка майна в бізнесі, %		
	Станом на:		Зміна за рік (+,-)		Станом на:		Зміна за рік (+,-)
	31.12.2022	31.12.2023			31.12.2022	31.12.2023	
Необоротні активи							
Основні засоби	10724	10313	-411	-4	34	24,95	-9,05
Інші необоротні активи	0	19	19	100	0	0,05	0,05
Всього розділу 1	10724	10332	-392	-4	34	25	-9
Оборотні активи							
Запаси	9045	15822	6777	75	28	38	10
ПДВ по придбаних товарах	2	2	0	0	0,006	0,005	0
Дебіторська заборгованість	5233	12434	7201	138	16,994	30	13,006
Фінансові вкладення	761	4	-757	-99	2	0,01	-1,99
Грошові кошти і грошові еквіваленти	5142	259	-4883	-95	16	1,995	-14,005
Інші оборотні активи	998	1857	859	86	3	4,99	1,99
Всього по розділу 2	21181	30378	9197	43	66	75	9
Баланс	31905	40710	8805	28	100	100	-
Капітал і резерви							
Статутний капітал	30	30	0	0	0,1	0,07	-0,03
Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)	2281	4918	2637	117	6,9	11,93	5,03
Всього по розділу 3	2311	4948	2637	114	7	12	5
Довгострокові зобов'язання							
Запозичені кошти	0	5624	5624	100	0	14	14
Всього по розділу 4	0	5624	5624	100	0	14	14
Короткострокові зобов'язання							
Запозичені кошти	21183	15693	-5490	-6	66	39	-27
Кредиторська заборгованість	8411	14445	6034	72	27	35	8
Всього по розділу 5	29594	30138	644	2	93	74	-19
Баланс	31905	40710	8805	28	100	100	-

У таблиці наведені дані про балансове зобов'язання. Виходячи з наведених, слід зазначити, що джерела формування майна підприємства збільшилися на 28% (8805 тис. грн.). Основна частка в їх зміні - збільшення кредиторської заборгованості на 72% (6034 тис. грн.) порівняно з попереднім звітним періодом.

Також значну частку займає зростання довгострокових позикових коштів на 100% (5624 тис. грн.). Власний капітал дещо зріс на 114% (2637 тис. грн.). Короткострокові запозичення зменшилися на 6% (5490 тис. грн.). Для здійснення господарської діяльності підприємству необхідно мати власний оборотний капітал, щоб перебувати у фінансово стабільному стані. Для цього нам потрібно розрахувати оборотні кошти досліджуваного підприємства. Розрахунки наведені в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Розрахунок власного оборотного капіталу підприємства «ВМК-Україна»

Показники	Сума, тис. грн. станом на:		Відхилення, (+, -)
	31.12.2022	31.12.2023	
Необоротний капітал	10724	10332	-411
Обіговий капітал	21181	30378	9197
Власний капітал	2311	4948	2637
Довгострокові зобов'язання	0	5624	5624
Короткострокові зобов'язання	29594	30138	544
Чистий оборотний капітал	-8413	240	8653
Власний оборотний капітал	-8413	-5384	3029

Виходячи з даних таблиці 2.2 чітко видно, що підприємству не вистачає власних коштів для здійснення господарської діяльності. Незважаючи на те, що власний оборотний капітал має позитивну динаміку зростання за рік, його недостатньо для здійснення господарської діяльності, тому підприємство залежить від кредиторів та перебуває у нестабільному фінансовому стані.

На підставі розрахунків, наведених у таблиці 2.3, чітко видно, що підприємство не має достатньої кількості власних коштів для покриття резервів, і змушене звертатися з цією метою до кредиторів. Можна зробити висновок, що підприємство перебуває у нестабільному фінансовому стані, позаяк є значний розрив між доходами і витратами. На перспективу керівництво має подбати про усунення негативних явищ в діяльності, уникати дій пов'язаних з ризиком або є не контрольованими. В противному разі підприємству загрожуватиме реорганізація, а в гіршому випадку – банкрутство. Цю проблему потрібно вирішувати поступово протягом фінансового року, бо фінансовий результат формується саме так.

Таблиця 2.3

Розрахунок наявності джерел фінансування для покриття резервів

Показники	Сума, тис. грн. станом на:		Відхилення, (+, -)
	31.12.2022	31.12.2023	
1. Власний капітал	2311	4948	2637
2. Необоротні активи	10724	10332	-411
3. Власний капітал (ряд.1 – ряд.2)	-8413	-5384	3029
4. Довгострокові зобов'язання	0	5624	5624
5. Чистий оборотний капітал (ряд.3 + ряд.4)	-8413	240	8653
6. Короткострокові банківські кредити і позики	21183	15693	-5490
7. Сума джерел (ряд.5 + ряд.6)	12770	15913	2923
8. Запаси	9045	15822	6777
9. Профіцит (+), відсутність (-) джерел фінансування:			
9.1 власний оборотний капітал (ряд.3 – ряд.8)	-17458	-21206	-3748
9.2 чистий оборотний капітал (ряд.5 – ряд.8)	-17458	-15582	1876
9.3 Сума джерел (ряд.7 – ряд.8)	3725	111	-3614
10. Коефіцієнти доступності джерел фінансування:			
10.1 власний оборотний капітал (ряд.3/ ряд.8)	-0,9	-0,34	0,56
10.2 постійний капітал (ряд.5/ ряд.8)	-0,9	0,02	0,92
10.3 сума джерел (ряд.7/ ряд.8)	1,4	1	-0,4
11. Трикомпонентний індикатор	001	001	-

Для того, щоб оцінити реальний фінансовий стан підприємства, нам необхідно проаналізувати основні коефіцієнтні показники. Тобто, зробити

аналіз за категоріями фінансової стійкості, платоспроможності, рентабельності і оборотності активів. Основні коефіцієнти наведені у таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Основні коефіцієнтні показники «ВМК-Україна»

Назва коефіцієнта	Значення на 31.12.2022	Значення на 31.12.2023	Примітка, норма
Коефіцієнт автономії	0,006	0,02	> 0,6
Коефіцієнт поточної ліквідності	0,6	0,8	2-2,5
Коефіцієнт термінової ліквідності	0,4	0,4	1
Оборотність обігових активів (дні)	129	327	
Оборотність дебіторської заборгованості (днів)	33	144	
Рентабельність продаж	0,08	-0,03	
Рентабельність власного капіталу	3	0,7	

Наведені в таблиці дані свідчать проте, що підприємство має нестабільний фінансовий стан, оскільки власний капітал у структурі формування майна товариства займає 0,6% станом на 31 грудня 2022 року та 2% станом на 31 грудня 2023 року, що значно менше рекомендованого значення 60%. Ці дані свідчать про те, що товариство залежить від кредиторів, не має власних джерел фінансування.

Коефіцієнти поточної та термінової ліквідності значно нижче рекомендованого значення. Ці дані свідчать про те, що підприємство є неплатоспроможним і не має достатніх ресурсів для погашення поточних зобов'язань. Час одного обороту оборотних активів збільшився на 198 днів, що є негативним фактом. Час одного обороту дебіторської заборгованості також зріс на 111 днів, що також є негативним фактом та свідчить про наявність у підприємства ризиків неповернення коштів за реалізовану продукцію.

Рентабельність продажів станом на 31.12.2022 р. свідчить про те, що підприємство отримує 8 копійок з кожної вкладеної гривні при реалізації товару, а станом на 31.12.2023 р. підприємство зазнає збитків у розмірі 3 копійки з гривні. Рентабельність власного капіталу станом на 31 грудня 2022

року дорівнює 3 і вказує на те, що з кожної вкладеної гривні у власний капітал підприємство отримує 3 гривні прибутку, Станом на 31 грудня 2023 року цей показник склав 70 копійок, тобто зменшився на 2,3 гривні.

Загалом, згідно з коефіцієнтним аналізом можна сказати, що підприємство перебуває у нестабільному фінансовому стані; вірогідно, що підприємство є неплатоспроможним та не має достатніх ресурсів для врегулювання своїх зобов'язань; показники оборотності зменшилися, відповідно збільшився час оборотності, що свідчить про неефективне використання ресурсів; показники рентабельності дуже низькі, звідси випливає, що підприємство є збитковим.

Розрахуємо показники фінансової стійкості та проаналізуємо їх. Розрахунки наведені у таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Показники фінансової стійкості «ВМК-Україна»

Показник	Умове позначення	Алгоритм розрахунку суми	Рекомендоване значення	Значення показника на:	
				31.12.2022	31.12.2023
Коефіцієнт автономності (коефіцієнт незалежності)	Кавт.	Власний капітал / активи	> 0,6	0,07	0,12
Коефіцієнт співвідношення позикових та власних коштів (коефіцієнт фінансування)	Кспв.	Позиковий капітал/ власний капітал	< 2	12,97	7,27
Коефіцієнт маневреності	Кман.	Власний оборотний капітал/ власний капітал	-	- 3.6	-1,08
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними активами	Квл.заб.	Власний оборотний капітал/ поточні активи	> 0,1	- 0,4	0.18

Розглянувши показники фінансової стійкості таблиці 19, можна зробити наступні висновки:

- коефіцієнт автономії становить 0,12 на кінець звітного періоду і

передбачає, що 12% власного капіталу утворюють активи підприємства, а решта 82% – позикові кошти. Цей показник нижче норми 0,6, що вказує на те, що підприємство перебуває у нестабільному фінансовому стані та має недостатньо власних коштів у структурі формування майна підприємства.

- коефіцієнт фінансування свідчить, що на кожну інвестовану гривню підприємства власних коштів в активи припадає 7,27 гривні позикових коштів. Коефіцієнт перевищує норму, незважаючи на позитивну динаміку за рік.

- коефіцієнти маневреності та забезпечення власних оборотних коштів оборотними активами є від'ємними, що свідчить про відсутність у підприємства власних оборотних коштів.

Загалом, за результатами аналізу можна сказати, що компанія залежить від позикових коштів та перебуває у нестабільному фінансовому стані.

Розглянемо показники платоспроможності підприємства. Розрахунки наведені в таблиці 2.6.

Таблиця 2.6

Показники ліквідності підприємства «ВМК-Україна»

Показники	Символ	Рекомендоване значення	Значення показника на:	
			31.12.2022 р.	31.12.2023 р.
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Кабслк.	0,2 - 04	02	0009
Коефіцієнт термінової ліквідності	Ктрлк.	1	0,4	0,5
Коефіцієнт поточної ліквідності	Кптлк.	2 - 2,5	0,7	1

На підставі аналізу в таблиці 2.6, слід зазначити наступне:

- коефіцієнт абсолютної ліквідності року становить 0,0003, що нижче норми цього показника і свідчить про те, що підприємство може покрити 0,03% поточних зобов'язань за рахунок залучення коштів;

- коефіцієнт швидкої ліквідності становив 1,2, що свідчить про те, що підприємство здатне негайно погасити свої поточні зобов'язання, не вдаючись до ліквідації запасів;

- коефіцієнт поточної ліквідності року становив 1,3, що нижче за норму. Незважаючи на позитивну динаміку цього коефіцієнта за рік, слід зазначити,

що підприємство не в змозі вчасно погасити свої поточні зобов'язання.

Загалом за результатами аналізу можна зробити висновок, що підприємство є неплатоспроможним.

Ми проаналізуємо звіт про прибутки та збитки всього бізнесу в цілому. Дані представлено в таблиці 2.7.

Таблиця 2.7

Аналіз звіту про фінансові результати «ВМК-Україна»

Показники	Сума, тис. грн.			Темп зростання, % (+,-)	Питома вага в сумі чистого прибутку підприємства, %		
	Станом на:		Зміна за рік (+,-)		Станом на:		Зміна за рік (+,-)
	31.12.2022	31.12.2023			31.12.2022	31.12.2023	
Виручка	48850	22801	-26049	-53	100	100	0,00
Собівартість	-37661	-15606	-22055	-58	77	68	-9
Валовий прибуток (збиток)	14589	9194	-5395	-37	30	40	10
Комерційні витрати	0	-142	142	100	0	0,6	0,6
Управлінські витрати	-8542	-10345	1803	21	17	45	28
Прибуток (збиток) від реалізації	6047	-1293	-7340	-121	12	-6	-18
Інші доходи	2960	9104	6144	208	6	39	33
Інші витрати	-5819	-4866	-953	-16	12	21	9
Прибуток (збиток) до оподаткування	3188	2945	-243	-8	7	13	6
Податок на прибуток	-141	-168	27	19	0,3	0,7	0,4
Інші	-26	-141	115	442	0,05	0,3	0,25
Чистий прибуток	3021	2636	-385	-13	6	11	5

Виходячи з даних таблиці 2.7, слід зазначити зміни основних показників:

- виручка підприємства зменшилася на 53% (26049 тис. грн.) і становить 22801 тис. грн.;

- прибуток від реалізації зменшився на 121% (7340 тис. грн.) і становить збиток 1293 тис. грн.;

- чистий прибуток підприємства зменшився на 13% (385 тис. грн.) до 2636 тис. грн.

2.2. Оцінка як складова аналітичного інструментарію управління вартістю підприємства (бізнесу)

При оцінці бізнесу об'єктом є діяльність, спрямована на отримання прибутку і здійснювана на основі функціонування майнового комплексу підприємства.

Фінансовий стан підприємства безпосередньо залежить від того, наскільки швидко кошти, вкладені в активи, перетворюються на реальні гроші. Проаналізуємо показники оборотності, представлені в таблиці 2.8.

Таблиця 2.8

Показники обороту підприємства «ВМК-Україна»

Показники	Сума станом на: тис. грн.		Зміна (+,-)
	31.12.2024	31.12.2023	
Виручка (нетто) від реалізації товарів, продукції, робіт, послуг	48850	22801	-26049
Собівартість реалізованого товару	37661	15606	022055
Кількість днів у звітному році	360	360	-
Середня вартість активів	31905	40710	8805
Середня вартість оборотних активів	21181	30378	9197
в т.ч.:			
Запаси	9045	15822	6777
Дебіторська заборгованість	5233	12434	7201
Середня кредиторська заборгованість	8411	14445	6034
Коефіцієнт оборотності :			
Активів	1,5	0,56	-0,94
Оборотних активів	2,3	0,75	-1,55
Запасів	4,1	0,99	-3,11
Дебіторської заборгованості	9,3	1,83	-7,47
Кредиторської заборгованості	5,8	1,59	-4,21
Тривалість обороту, днів			
Активів	240	643	403
Оборотних активів	157	480	323
Запасів	88	364	276
Дебіторської заборгованості	39	197	158
Кредиторської Заборгованості	62	226	164
Тривалість операційного циклу	127	561	434
Тривалість фінансового циклу	65	335	270

На підставі даних, наведених у таблиці 2.8, слід зробити наступні висновки:

- коефіцієнт оборотності оборотних активів зменшився на 1,55,

відповідно, тривалість оборотності збільшилася на 323 дні, що є негативним моментом, оскільки компанія витрачає більше часу, ніж минулого року, на конвертацію коштів, інвестованих в оборотні активи, у гроші.

- обороти дебіторської заборгованості зменшилися на 7,47 відповідно, тривалість оборотів збільшилася на 158 днів, і свідчить про те, що строк розрахунків контрагентів з організацією збільшився. В цих умовах існує ризик неповернення грошей від клієнтів.

- тривалість фінансового циклу збільшилася на 270 днів, що є несприятливим фактом для підприємства, оскільки збільшився період від моменту виплати грошей постачальникам до моменту отримання грошей від замовників за відвантажену продукцію.

Тепер необхідно розглянути показники рентабельності підприємства, які характеризують ефективність діяльності підприємства в цілому. Розрахунки та динаміка змін наведені в таблиці 2.9.

Таблиця 2.9

Показники рентабельності підприємства «ВМК-Україна»

	Станом на: тис. грн.		Зміна (+,-)
	31.12.2022 р.	31.12.2023 р.	
1. Виручка	48450	22801	-26049
2. Собівартість	37661	15606	-22055
3. Прибуток від реалізації	6047	-1293	-7340
4. Прибуток до оподаткування	3188	2945	-243
5. Податок на прибуток	141	168	27
6. Операційний прибуток після сплати податків	14448	9026	-5422
7. Чистий прибуток	3021	2636	-385
8. Вартість активів	31905	40710	8805
9. Вартість оборотних активів	21181	30378	9197
10. Власний капітал	2311	4948	259
11. Довгострокові зобов'язання	0	5624	5624
12.1. Рентабельність активів	0,2	-0,03	-0,23
12.2. Рентабельність оборотних активів	0,3	-0,04	-0,34
12.3. Рентабельність власного капіталу	1,3	0,53	-0,77
12.4. Рентабельність інвестованого капіталу	0,6	0,26	-0,34
12.5. Рентабельність продаж	0,1	-0,06	-0,16
12.6. Чиста рентабельність продаж	0,06	0,12	0,06
12.7. Рентабельність продукції	0,2	-0,08	-0,28

На підставі даних, отриманих у таблиці 2.9, слід зробити такі висновки, зроблені щодо основних показників рентабельності:

- рентабельність продажів знизилася на 0,16 і станом на 31.12.2023 року становить 0,06, що свідчить про те, що підприємство несе збитки в розмірі 6 копійок з кожної вкладеної гривні в реалізовану продукцію;

- рентабельність власного капіталу зменшилася на 0,77 і станом на цей же період року становить 0,53, що означає, що підприємство отримує 53 копійки з кожної вкладеної гривні у власний капітал;

Проаналізувавши весь бізнес в цілому, необхідно зробити висновки:

1. Підприємство перебуває у нестабільному фінансовому стані та залежить від кредиторів.

2. Компанія не в змозі погасити свої поточні зобов'язання.

3. Показники оборотності знизилися і тепер організація витрачає більше часу на перетворення активів у гроші.

4. Підприємство несе збитки від вкладених грошей у реалізовану продукцію, а також є непривабливим для інвесторів.

Для того щоби покращити фінансовий стан підприємства, насамперед, потрібно забезпечити ріст обсягів фінансових результатів і капіталізувати прибуток підприємства.

Розрахуємо собівартість продукції, яка показує, скільки підприємство несе витрат на одиницю готової продукції. Виробнича собівартість продукції розраховується як відношення всіх виробничих і накладних витрат за рік до обсягу виробництва за рік. При розрахунку вартості будемо виділяти постійні та змінні витрати. В умовах даного підприємства до змінних витрат належать прямі виробничі витрати (заробітна плата виробничого персоналу, відрахування до соціальних фондів із заробітної плати виробничого персоналу, витрати на обслуговування виробничого обладнання, витрати на паливно-мастильні матеріали та витрати на сторонні послуги). Ці витрати змінюються пропорційно зміні обсягу виробництва. Накладні виробничі витрати (амортизація обладнання, оренда не виробничої площі, заробітна плата допоміжного

персоналу, відрахування до соціальних фондів із заробітної плати допоміжного персоналу, витрати на утримання складу) не залежать від зміни обсягів виготовлення при переході на певний рівень. Виробничий цикл виготовлення готової продукції включає: закупівлю сировини і матеріалів; виробництво готової продукції; упакування готової продукції; складування та збереження готової продукції, сировини, матеріалів і товарів; продаж та відвантаження готової продукції замовникам.

Як наведено в таблиці 2.10 собівартість продукції на м³ становить 508,1 грн. Під час аналізу структури витрат виявлено наступні факти: основну частку в структурі витрат займають змінні витрати 66% (334,9 грн./м³), постійна частина – 34% (173,2 грн./м³) відповідно.

Таблиця 2.10

Структура виробничих витрат підприємства

Назва затрат	Затрати за рік, тис. грн.	В тому числі		Питома вага, %
		Змінні, грн.	Постійні, грн.	
Обсяг виробництва	33600	-	-	-
Заробітна плата робітників	2520	75	-	15
Відрахування в соціальні фонди	756	22,50	-	4
Амортизація обладнання	3846	-	114,50	22
Орендна плата	1384,32	-	41,20	8
Виробничі витрати	1113,3	33,10	-	6
Зарплата допоміжного персоналу	250	-	7,40	1
Відрахування від зарплати допоміжного персоналу	75	-	2,20	0,4
Складські витрати	266,4	-	7,90	1,4
Паливно-мастильні матеріали	1792,2	53,3	-	11
Послуги сторонніх організацій	5073,6	151	-	31
Разом	17076,82	334,9	173,2	-
Собівартість, м ³		508,1		100

На підприємстві реалізуються як зовнішні, так і внутрішні програми розвитку і співробітництва, вони однаково поширені. Вивчивши програми та

проаналізувавши зацікавлені сторони підприємства, можна сказати, що ці програми відповідають інтересам зацікавлених сторін. Якщо оцінити витрати на діяльність, то можна зробити висновок, що результати цієї діяльності є адекватними, видимими та позитивно впливають на зацікавлені сторони підприємства. Оцінюючи заплановані заходи, можна рекомендувати продовжувати підтримувати активну фінансову політику та продовжувати виконувати свої зобов'язання перед існуючими зацікавленими сторонами. Також в якості рекомендацій можна запропонувати більше дій з працівниками, стимулюючи їх соціально відповідальну поведінку та діяльність, які сприяють постійному підвищенню професіоналізму працівників.

Висновки до розділу 2

Вивчаючи методику аналізу фінансової діяльності підприємства, її інформаційну базу ми прийшли до наступних висновків:

1. В Україні відсутні відпрацьовані моделі і форми господарювання, які б відповідали умовам країни, не сформовані зони товарного виробництва і закупок сировини, підприємства не стали вільними, як і ринок продукції.

2. Вирішення задачі інформаційного забезпечення аналізу фінансових результатів лежить у площині управління, а тому стратегічним напрямком економічної політики в умовах формування ринкових відносин і загострення конкуренції товаровиробників є пошук нових підходів до обліково-аналітичного забезпечення. Тобто, позитивного фінансового результату роботи, підприємству можна забезпечити лише за умов оперативності й аналітичності облікової інформації.

3. Кожен структурний підрозділ підприємства повинен володіти повною інформацією про рівень і структуру поточних витрат на виробництво продукції. Без такої інформації визначити результати господарської діяльності неможливо.

4. Розчленоване відображення інформації про фактичні витрати на виробництво не забезпечує повноти характеристики відповідного об'єкта обліку витрат але націлюють управління саме на ті відхилення, які вимагають оперативного втручання.

5. Ефективність управління в цілому залежить від досконалості його складових функцій – обліку, аналізу і контролю. У зв'язку з цим, зростає значення їх управлінської орієнтації

6. Стратегічний план підприємства повинен відповідати на такі запитання: яка мінімальна величина прибутку і який дохід на вкладений капітал від проекту прийнятний для підприємства. Сформульовані у плані цілі, а також базові та граничні значення показників, які характеризують інвестиційні проекти, фактично виконують роль критеріїв ефективності управління фінансовими результатами.

РОЗДІЛ 3

ІНФОРМАЦІЙНА БАЗА ДЛЯ АНАЛІЗУ І КОНТРОЛЮ В УПРАВЛІННІ ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Роль звітності при реалізації комунікативної та інформаційно-аналітичної функцій управління підприємством

У нинішній ситуації посилення конкуренції та зростання більшість підприємств шукають можливості дистанціюватися від своїх конкурентів. Безперечно, необхідно знайти відповідну інноваційну стратегію для поточної організації шляхом аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства на основі підвищення ефективності організації.

Все більше підприємств приймають інноваційні стратегії для планування своєї організаційної діяльності. Це пов'язано із посиленням конкуренції, але безперечно, що така конкуренція створює умови для безперервного розвитку економіки. Тепер підприємства повинні постійно шукати і впроваджувати нове, прогнозувати зміни, які можуть відбутися на ринку, щоб зберегти свої позиції на ринку і перемогти в конкурентній боротьбі. Якщо підприємство не може своєчасно передбачити та реагувати на зміни умов, воно може опинитися в кризовій ситуації.

«Інноваційна стратегія як інструмент досягнення поставлених цілей визначається і формується на різних рівнях: національної економіки, промисловості, компанії, підприємства. Тому часто інноваційну стратегію визначають як сукупність заходів для досягнення інноваційних цілей. Ця концепція орієнтована більше на широкому рівні, порівняно з «це один із засобів досягнення цілей підприємства, який відрізняється від інших засобів своєю новизною, в першу чергу для даного підприємства і, можливо, для галузі, ринку, споживачів» [27, с. 10]. І ця концепція більше орієнтована на комунікацію з суб'єктами економічної категорії, пов'язаними з підприємством.

Ефективність аналізу та контролю визначається складом, змістом та якістю наданої інформації. Відомо, що під час проведення аналізу та контролю використовуються не лише економічні показники. Вагоме значення має також технічна, конструктивно-нормативна інформація, а також дані про формування ринку, попит і пропозицію продукції.

Щодо аналізу, його інформаційне забезпечення – це система даних і методів їх обробки, що дозволяє оцінити реальний стан об'єкта управління, виміряти вплив визначальних факторів і виявити можливості для впровадження необхідних управлінських заходів. Обсяг та глибина аналізу, а також повнота врахування всіх впливових факторів значною мірою залежать від якості інформаційного забезпечення» [10, с. 6].

Інформаційна база призначена для фіксації, збору, передачі, обробки, трансформації та зберігання даних щодо операційної, фінансової та інвестиційної діяльності підприємства.

Економічна інформація має бути корисною для управлінських цілей. Слід збирати не будь-яку інформацію, а ту, яка є необхідною для конкретних суб'єктів для розв'язання певних аналітичних завдань, тобто вона повинна бути адресною. Витрати на її збір слід співвідносити з очікуваним ефектом від її використання.

На підприємстві формування інформаційної бази здійснюється відповідно до певних вимог, таких як достовірність даних, достатній обсяг, своєчасність передачі й подання, а також естетичність.

Достовірність економічної інформації, тобто її відповідність фактичним господарським подіям, є запорукою об'єктивності результатів аналізу, правильності та обґрунтованості висновків і рекомендацій. Використання недостовірних даних у процесі аналізу спотворює реальну економічну ситуацію та може призвести до хибних рішень. Тому вся інформація, обрана для аналізу, повинна проходити ретельну перевірку.

Дотримання вимоги достатності означає, що для якісного аналізу потрібно мати всю необхідну інформацію. Якщо даних бракує, об'єкт

управління буде досліджено неповно, що може призвести до необґрунтованих і помилкових рішень.

Однак і надмірна інформація небажана, оскільки це підвищує витрати на збір і обробку зайвих даних, збільшує загальні витрати на управління, затягує процес формування інформаційної бази та проведення аналізу, що, у свою чергу, викликає затримки в ухваленні необхідних управлінських рішень.

Вимога своєчасності реєстрації та передачі економічної інформації пов'язана з необхідністю мінімізувати час між виникненням відхилень від запланованих параметрів об'єкта аналізу та прийняттям коригувальних заходів для їх усунення.

Інформація, що використовується в економічному аналізі, повинна бути чітко, акуратно та привабливо оформлена на матеріальних носіях. Важливо відзначити, що культура складання річного звіту, як джерела інформації, є важливим інструментом реклами діяльності підприємства. Якість його складування безпосередньо впливає на успіх компанії в бізнес-середовищі. Економічний аналіз базується на системі показників і комплексному використанні даних з різних джерел економічної інформації. В економічній літературі існують різні класифікаційні ознаки та категорії економічної інформації (табл. 3.1).

Повнота і достовірність результатів аналізу залежить не лише від глибини дослідження певного процесу та правильного застосування методики аналізу, а й від достовірності використаної інформації. Тому всі джерела інформації, що використовуються для аналізу, підлягають перевірці.

Важливу роль у забезпеченні аналізу інформацією відіграють бухгалтерський облік і звітність підприємства, в яких відображаються всі господарські процеси та їх результати. Лише на основі облікових документів (як первинних, так і узагальнюючих), а також даних звітності можна розробити ефективні заходи, спрямовані на поліпшення виконання планових завдань, досягнення кращих результатів господарської діяльності за мінімальних витрат.

Найефективніша аналітична робота досягається тоді, коли бізнес-аналіз ґрунтується на даних бухгалтерського обліку. Дані бухгалтерської (фінансової) звітності, такі як баланси, звіти про фінансові результати, звіти про рух грошових коштів, звіти про зміни у власному капіталі та примітки, широко використовуються в економічному аналізі.

Таблиця 3.1

Класифікація видів інформації економічного аналізу

1. За відношенням:	основна
	допоміжна
2. За змістом:	економічна
	соціальна
	правова
	науково-технічна
3. За відношенням до об'єкта аналізу:	внутрішня
	зовнішня
4. За ступенем охоплення об'єкта:	загальна
	локальна
5. За періодичністю надходження:	регулярна
	епізодична
6. За ступенем постійності:	постійна
	умовно-постійна
	змінна
7. За джерелами документування:	облікова
	необлікова
8. За каналами надходження:	вхідна
	вихідна
9. За відношенням до процесу засвоєння:	первинна
	вторинна
10. За відношенням до часу прийняття управлінських рішень:	попередня
	оперативна
	підсумкова

Повнота і достовірність результатів аналізу залежить не лише від глибини дослідження певного процесу та правильного застосування методики аналізу, а й від достовірності використаної інформації. Тому всі джерела інформації, що використовуються для аналізу, підлягають перевірці.

Важливу роль у забезпеченні аналізу інформацією відіграють бухгалтерський облік і звітність підприємства, в яких відображаються всі господарські процеси та їх результати. Лише на основі облікових документів (як первинних, так і узагальнюючих), а також даних звітності можна розробити ефективні заходи, спрямовані на поліпшення виконання планових завдань, досягнення кращих результатів господарської діяльності за мінімальних витрат.

Найефективніша аналітична робота досягається тоді, коли бізнес-аналіз ґрунтується на даних бухгалтерського обліку. Дані бухгалтерської (фінансової) звітності, такі як баланси, звіти про фінансові результати, звіти про рух грошових коштів, звіти про зміни у власному капіталі та примітки, широко використовуються в економічному аналізі.

Відповідно до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», існує декілька вимог, яким повинна відповідати фінансова звітність, щоб її можна було використовувати для аналізу. Першою з них є доступність інформації, тобто її зрозумілість для всіх користувачів. Доречність інформації визначається її здатністю впливати на прийняття рішень користувачами та своєчасністю її надання.

Іншим важливим принципом, якому має відповідати інформація, є суттєвість (точка відсікання інформації, що підлягає включенню до звіту, або рівень точності цієї інформації). Ця точка може бути визначена на основі як кількісних, так і якісних факторів. Кількісні фактори - це визначення меж суттєвості у звітності в тисячах гривень з точністю до одного знаку після коми. Якісні фактори, наприклад, при групуванні статей у фінансовій звітності кожна стаття може розкриватися окремо, а несуттєві статті можуть бути об'єднані в одну статтю за ознакою економічної сутності або функції.

Інформація повинна бути достовірною. Надійність забезпечується відсутністю суттєвих помилок або упереджених суджень. Ступінь достовірності звітності оцінюється за допомогою аудиту.

І, зрештою, інформація повинна бути зіставною. Це досягається шляхом застосування єдиних стандартів при підготовці звітності та розкритті змісту її статей. Згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», інформація є зіставною, якщо це необхідно для розуміння звітів за поточний період, і має бути подана як у описовій, так і в цифровій формі. Окрім основних вимог до інформації в бухгалтерській (фінансовій) звітності, цей стандарт також передбачає низку принципів, яких слід дотримуватись при складанні звітності.

Перед тим, як використовувати форми звітності для аналізу господарської діяльності, необхідно перевірити достовірність відображених у них показників. Для цього застосовують спеціальний метод перевірки узгодженості однакових показників у різних формах звітності, а також перевіряють правильність підсумків у окремих розділах форм бухгалтерської (фінансової) звітності.

До чинників законодавчого і державного характеру, що впливають на наявних можливостей і небезпек в роботі підприємства, слід виділити:

- зміни в податковому законодавстві;
- стосунки бізнесом і законодавство;
- грошово-кредитна політика;
- державне регулювання.

На здатність підприємства працювати з прибутком безпосередній вплив робить стан економіки, стадії розвитку економічного циклу. Рівень досягнення підприємством своїх економічних цілей в цілому покаже макроекономічний клімат. Із-за поганих економічних умов паде попит на товари і послуги, а несприятливіші умови створюють передумови для нього. При проведенні аналізу зовнішнього середовища вимагається оцінити деякі економічні показники, такі як: відсоток ставки, курси валюти, темпи економічного зростання, рівень інфляції і інші.

Значний вплив на фінансову стійкість підприємства робить той стан, в якому на даний момент економіка країни. В період кризи чи війни відбувається зменшення реалізації товару від обсягів її виробництва. Знижуються вкладення

коштів в товарні запаси, через що ще більше падають продажі. Зменшуються доходи суб'єктів економічної діяльності, скорочуються частково і повністю розміри прибутку. Усе це в результаті призводить до пониження ліквідності підприємств, їх платоспроможності. В період кризи багато підприємств стають банкрутами.

В процесі аналізу фінансової стійкості підприємства на першому плані оцінка політики розподілу і розподіл прибутку. Дуже важливо проаналізувати розподіл прибутку в двох напрямках: для вкладення в поточну діяльність і для вкладення в капітал і цінні папери.

Фінансова стійкість в певній мірі відображає збалансованість фінансових засобів підприємства. Основне завдання аналізу фінансової стійкості полягає в тому, наскільки незалежне підприємство від позикових джерел. Це необхідно зробити для відповіді на питання: росте або падає величина незалежності підприємства з точки зору фінансів і чи відповідають активи і пасиви завданням його діяльності. Для визначення, чи стійке підприємство у фінансовому відношенні, існують показники, які показують наскільки підприємство незалежне по усіх активах і по майну в цілому. Ці показники нами розглянуті у попередніх розділах роботи.

Висновки до розділу 3

У третьому розділі проаналізована інформаційна база, а також сучасний порядок аналізу і контролю фінансових результатів діяльності підприємства; узагальнені критерії фінансових результатів на предмет підтвердження звітності; розглянуто сукупність аналітичних показників, які можуть бути використані в процесі внутрішнього аудиту фінансових результатів.

На даний час в Україні фінансовий аналіз знаходиться під впливом податкового законодавства і орієнтується, в основному на фіскальну політику держави.

Використання економічної інформації в управлінні, яка формується у фінансовому обліку, може бути успішним лише у тому випадку, коли будуть визначені потреби апарату управління у релевантній інформації. Обсяг, строки, форми подання інформації визначаються на основі вивчення запитів кожного структурного підрозділу підприємства.

Система незалежного аудиту з обслуговування підприємств і організацій знаходиться на середній стадії розвитку, часто незабезпечена нормативними документами з правового регулювання відносин. Проблему потрібно розглядати в площині законодавчого вирішення відносин.

Реалізація запропонованих нами заходів дозволить оптимізувати критерії довіри до вітчизняної фінансової звітності на ринку капіталу, що безперечно, активізує як в кількісному, так і в якісному зрізі економічну діяльність підприємств України.

ВИСНОВКИ

В ході виконання випускної кваліфікаційної роботи нами були вивчені теоретичні аспекти управління фінансовими результатами підприємства.

У теоретичній частині розглянуто види прибутку, досліджено факторний аналіз власного капіталу, показники рентабельності та коефіцієнти ділової активності. Також було розглянуто граничний підхід до управління фінансовими результатами підприємства, досліджено такі поняття як центри фінансової відповідальності та розглянуто процесний підхід до формування собівартості одиниці продукції.

У другій частині роботи наведено характеристику досліджуваного підприємства, проведено аналіз та оцінку фінансових результатів його бізнесової діяльності. Далі в другій частині роботи для правильного аналізу фінансового стану підприємства зроблені розрахунки які вказують на те, що підприємство має нестабільний фінансовий стан і залежить від кредиторів, не здатне вчасно здійснювати розрахунки за своїми поточними зобов'язаннями, оскільки має низькі показники платоспроможності, а також несе збитки в розмірі 6 копійок з кожної вкладеної гривні в реалізовану продукцію та отримує 53 копійки з кожної вкладеної гривні з власного капіталу в реалізовану продукцію. Керівництву підприємства потрібно розробити стратегію розвитку і прийняти рішення щодо реалізації низки заходів з метою покращення фінансового стану підприємства.

У третьому розділі роботи проаналізовано витрати підприємства та собівартість одиниці продукції. В результаті проведеного аналізу виявлено, що основну частку в структурі питомої вартості займають змінні витрати на виробничі процеси, які здійснюються через надання сторонніх послуг 31% (151 гривня). У структурі змінних витрат частка вартості сторонніх послуг склала 45% (5073,6 тис. грн.). У структурі собівартості виробничих процесів основну частку займають також процеси, які здійснюються за рахунок партнерів і становлять 33% від загальної собівартості всіх процесів. Тому було прийнято рішення про реорганізацію виробничих процесів з метою здійснення цих

процесів за рахунок власних ресурсів. Після реорганізації відбулися такі зміни: собівартість продукції зменшилася на 18% (89,8 грн.), змінні витрати на одиницю продукції зменшилися на 31% (66 грн.), питомий граничний прибуток збільшився на 11% (104 грн.), сума витрат на виробничі процеси зменшилася на 19% (3 025,705 тис. грн.), критичний обсяг виробництва зменшився на 6% (647 м³), запас фінансової стійкості зріс на 3%, операційний прибуток підприємства збільшився на 14% (3 017,28 тис. грн.).

За результатами проведеного нами дослідження встановлено:

1. Ефективність управління фінансовими результатами підприємства в цілому залежить від досконалості його складових функцій – обліку, аналізу і контролю. У зв'язку з цим, зростає значення їх управлінської орієнтації. Фінансовий аналіз є найбільш важливою частиною системи обліково-економічної роботи і займає центральне місце серед дисциплін облікового циклу.

2. Організація фінансового аналізу передбачає вирішення таких принципово важливих питань:

- розробка концепції економічної політики підприємства;
- межі застосування фінансового аналізу.

Оцінка ефективності стратегії розвитку «ВМК-Україна» повинна ґрунтуватися на принципах економічної ефективності діяльності та очікуваних результатів від діяльності.

3. Збільшення величини прибутку може бути забезпечене за рахунок оптимізації обсягів виробництва, а також за рахунок оптимізації витрат. Для цього потрібно проаналізувати всі виробничі процеси: визначити їх собівартість, виявити фактори, що впливають на зміну їх собівартості, виділити частку витрат у собівартості кожного виробничого процесу.

4. Щодо «ВМК-Україна», то з метою збільшення прибутку підприємству необхідно зменшити витрати на послуги сторонніх організацій і витрати на оренду приміщень, а також на процес навантаження та розвантаження. Для цього потрібно виконувати ці процеси за рахунок власних ресурсів

підприємства, оскільки за цих умов операційний прибуток збільшується на 14%.

5. Чинний порядок ведення бухгалтерського обліку фінансових результатів з точки зору економічної теорії відображає такі складові формування прибутків / збитків як доходи та витрати, але, при цьому, затверджені законодавчо принципи, методи і процедури бухгалтерського обліку значно впливають на порядок формування і розподілу кінцевого результату діяльності (в економічному розумінні).

6. Процедури розрахунку результатів господарської діяльності за податковим законодавством не можна віднести до методів визначення фінансових результатів. Це пов'язано з тим, що оподатковуваний прибуток визначається для фінансових цілей. Однак розрахунок фінансового та управлінського результатів є необхідним для зовнішніх і внутрішніх користувачів звітної інформації.

7. При правильно проведеному фінансовому аналізі підприємство має змогу ефективно управляти процесом формування і розподілу фінансового результату підприємства – прибутку (збитку). Обрана форма аналізу повинна враховувати такі чинники: галузь, вид діяльності, спеціалізація підприємства; об'єм товарообороту і його швидкість тощо.

8. Наслідками прояву професійних ризиків в аналітичному інструментарію управління фінансовими результатами в системі економічного аналізу є прийняття управлінських рішень, які базуються на недостовірній інформації, що веде до зниження рівня економічної безпеки чи банкрутства підприємства.

9. Війна та її наслідки, тільки загострили актуальність дослідження проблеми економічної безпеки і практичного вирішення антикризового управління фінансовою діяльністю підприємствами країни. Щоби покращити свій фінансовий стан, а також бути платоспроможним та конкурентоспроможним, підприємству необхідно збільшити прибуток за рахунок зменшення змінних витрат виробництва та капіталізувати його.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бердар М. Управління процесом формування і використання фінансових ресурсів підприємства на основі логістичного підходу. Актуальні проблеми економіки. 2008. № 5(83). С. 133-138.
2. Благун І. С., Ільчук П. Г. Функціональний взаємозв'язок рівня інтернаціоналізації та її фінансових результатів: теоретичне узагальнення та практична інтерпретація (за даними підприємств Львівської області). Актуальні проблеми економіки. 2015. № 1. С. 457-466. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ape_2015_1_57
3. Блакита Г. В., Шилова Т. С. Теоретичні аспекти обліку фінансових результатів на туристичних підприємствах. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. 2012. Вип. 1(1). С. 15-23. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/esprstp_2012_1\(1\)_5](http://nbuv.gov.ua/UJRN/esprstp_2012_1(1)_5)
4. Бондаренко Н. М., Ковальчук Т. І. Економічна сутність фінансових результатів діяльності підприємства. Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Економіка. 2014. Т. 22, вип. 8(4). С. 75-81. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdumov_2014_22_8\(4\)_13](http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdumov_2014_22_8(4)_13)
5. Бродська І.І. Проблеми формування фінансових ресурсів підприємств. Економічні науки. Серія «Облік і фінанси». 2010. Вип. 7(25). Ч. 1. С. 182-189.
6. Бруханський Р. Ф., Спільник І.В. Цифровий облік: інноваційні технології зумовлюють нову парадигму. Розвиток цифровізації обліку, оподаткування, аналізу і контролю в управлінні підприємствами: монографія / Р. Ф. Бруханський, П. Р. Пуцентейло [та ін.]. Тернопіль: ВПЦ «Університетська думка», 2021. С.77-91.
7. Вакульчик О. М., Протасова Є. В., Нечаєва А. А. Фінансовий результат підприємства: економічна сутність, особливості визначення та аналізу. Бізнес-навігатор. 2019. Вип. 1. С. 162-168. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bnav_2019_1_35
8. Вороніна О. О. Управління фінансовим результатом промислового підприємства: автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04. Харків, 2009. 25 с. 12.

9. Ганін В. І., Логвіненко К. В. Теоретичні аспекти обліку фінансових результатів діяльності підприємства. Облік і фінанси. 2018. № 3. С. 13-18. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Oif_apk_2018_3_4

10. Говорушко Т., Арич М. Теоретичні аспекти сутності управління фінансово-економічними. Економічний аналіз. 2012. Т. 11(2). С. 117-121. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecan_2012_11\(2\)_24](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecan_2012_11(2)_24)

11. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 р. № 996-XIV. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua>

12. Іщенко М. І., Нусінов В. Я. Теоретичні основи оцінки результатів діяльності підприємств, пов'язаних зі зміною їх фінансового стану. Економічний вісник Національного гірничого університету. 2014. № 1. С. 64-72. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evngu_2014_1_10

13. Колодізев О. М., Коцюба О. В. Управління грошовими потоками суб'єктів господарювання на основі методів аналізу ефективності використання фінансових ресурсів. Scientific Journal «ScienceRise». Економічні науки. 2015. № 3/3(8). С. 56-64.

14. Кропівцова Н. Особливості формування фінансових ресурсів підприємства. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі і послуг. 2011. Вип. 1. С. 261-268.

15. Купріна Н. М., Шаталова А. В., Апостолов К. В., Бачинська О. В. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства: теоретичний та практичний аспект. Економіка харчової промисловості. 2018. Т. 10, Вип. 4. С. 48-57. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/echp_2018_10_4_7

16. Матвеев В. В., Гайдаржийська О. М., Вірянська О. В. Теоретичне дослідження підходів до аналізу фінансових результатів діяльності підприємства. Молодий вчений. 2018. № 4(2). С. 810-813. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_4\(2\)_108](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_4(2)_108)

17. Міжнародний стандарт фінансової звітності 18 «Дохід» від 1 січня 2012 року»: за даними Міністерства фінансів України. URL: http://www.minfin.gov.ua/document/92429/МСБО_18.pdf.

18. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.

19. Податковий кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17.102>

20. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»: Наказ Міністерства фінансів України від 08.10.99 № 237. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0725-99>

21. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід», від 29.11.1999 № 290. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>.

22. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затверджений наказом Міністерства фінансів України №318 від 31.12.1999р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>

23. Пуцентейло П. Р., Гуменюк О. О. Інформаційне забезпечення аналітичної діяльності в управлінні підприємством. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2019. Випуск 1-2. С. 74-82.

24. Пуцентейло П., Уніят Л., Чорна Н. Інвестиційно-інноваційне забезпечення розвитку підприємств аграрної сфери в умовах конкурентного середовища. Економічний дискурс. 2020. Випуск 4. С. 111-127.

25. Сябер Є.О. Фактори формування прибутку. Young Scientist. 2018. № 6(58). С. 431-435.

26. Smutchak Z., Fedun I., Chorna N., Chorny R., Kulikov O., Tyshchenko O. (2023). Blockchain Technologies in the Conditions of Digitalization of International Business. In: Alareeni, B., Hamdan, A., Khamis, R., Khoury, R.E. (eds) *Digitalisation: Opportunities and Challenges for Business*. Volume 2. ICBT 2022. Lecture Notes in Networks and Systems, vol 621. Springer, Cham. P. 796 - 804. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-031-26956-1_74

27. Спільник І., Палюх М. Інформаційні проблеми фінансової звітності в контексті відображення результатів надзвичайних подій. Освіта, наука, бізнес, енергетичні технології: сучасний стан, проблеми та перспективи: матеріали XII

Національної науково-практичної конференції [Тернопіль, 16 листопада 2023 р.]. Тернопіль: ФОП Осадца Ю. В., 2023. 90 с. С. 20-22.

28. Спільник І. В., Палюх М. С. Система обліку і звітності в умовах цифрових трансформацій. Вектори розвитку науки і бізнесу в глобальному середовищі: тренди та перспективи. Матеріали Національної науково-практичної конференції. (м. Тернопіль, 7 листопада 2019 р.). Тернопіль, ТНЕУ, 2019. С.194-196. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/36569/1/>

29. Спільник І. Системний підхід і системний аналіз в обґрунтуванні управлінських рішень. Перспективи розвитку науки і бізнесу в глобальному середовищі: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції [Тернопіль, 20 травня 2020 р.]. Тернопіль: ФОП Осадца Ю. В., 2020. 224 с. (С. 63-65).

30. Улична М. Сутнісні характеристики та класифікація фінансових ресурсів підприємства. Наукові праці Кіровоградського національного технологічного університету. Випуск 7. Частина 2. 2005. С. 451-454. 103

31. Ткаченко А., Чорний Р., Чорна Н. Портфоліо ризиків підприємництва в умовах трансформаційних змін в економіці. Економічний аналіз. Том 33. №2. С. 258 – 264. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2023.02.258>

32. Хрущ Н., Приступа Л. Фінансові ресурси підприємства: дослідження ознак і класифікація. Науковий журнал. 6.2005 Вісник Хмельницького нац. університету. Економічні науки. Том 3. Хмельницький. 2005. С. 223-227.

33. Чабанюк О. М., Мелешко О. А. Економічна сутність, умови визнання та класифікація витрат, доходів і фінансових результатів основної діяльності підприємств. Науковий вісник НЛТУ України. 2012. Вип. 22.4. С. 301-307. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnlту_2012_22

34. Чернецька О. В. Теоретичні аспекти функціонування системи управління фінансовими результатами аграрних підприємств. Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка. 2014. Вип. 149. С. 295-302. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vkhdtusg_2014_149_44

35. Чорна Н., Вандяк А. Об'єктивні передумови інноваційного розвитку підприємств в Україні. Інститут бухгалтерського обліку, контроль і аналіз в умовах глобалізації. 2023. Випуск 1 – 2. С. 28 – 37. URL: <http://ibo.wunu.edu.ua/index.php/ibo/issue/view/46>

36. Чорна Н. П., Уніят Л. М. Теоретичні аспекти поняття бізнес-процесів, їх класифікації у діяльності підприємств. Інноваційна економіка. 2022. №4 (92). С. 17 – 25. URL: <http://inneco.org/index.php/innecoua/article/view/974/1054>

37. Kalyuzhna, N., Smutchak, Z., Chorna, N., Chorny, R., Baldyniuk, O., Chuba, R. (2024). Toolkit of Multi-vector Adaptation and Development of Corporate Culture of International Companies. In: Alareeni, B., Hamdan, A. (eds) Technology: Toward Business Sustainability. ICBT 2023. Lecture Notes in Networks and Systems, vol 927. Springer, Cham. P. 501 – 514. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-031-54009-7_45

38. Novykova I., Chorny R., Chorna N., Bey R., Leszczynski V. (2022). Simulation of Comprehensive Assessments of Personnel Innovation Development Management System. In: Alareeni, B., Hamdan, A. (eds) Financial Technology (FinTech), Entrepreneurship, and Business Development. ICBT 2021. Lecture Notes in Networks and Systems, vol 486. Springer, Cham. P. 95 – 108. URL: https://doi.org/10.1007/978-3-031-08087-6_7

39. Novykova I., Chorny R., Chorna N., Malik M., Rybak A. (2022). Ensuring of Financial Stability of the Enterprise by Financial Management Tools. In: Alareeni, B., Hamdan, A. (eds) Sustainable Finance, Digitalization and the Role of Technology. ICBT 2021. Lecture Notes in Networks and Systems, vol 487. Springer, Cham. P. 783 – 792. URL: https://doi.org/10.1007/978-3-031-08084-5_56

40. Smutchak Z., Fedun I., Chorna N., Chorny R., Kulikov O., Tyshchenko O. (2023). Blockchain Technologies in the Conditions of Digitalization of International Business. In: Alareeni, B., Hamdan, A., Khamis, R., Khoury, R.E. (eds) Digitalisation: Opportunities and Challenges for Business. Volume 2. ICBT 2022. Lecture Notes in Networks and Systems, vol 621. Springer, Cham. P. 796 - 804. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-031-26956-1_74

АНОТАЦІЯ

Главічка С. Аналітичний інструментарій управління фінансовими результатами підприємства. Рукопис.

Дослідження на здобуття ступеня вищої освіти «магістр» за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування», освітньо-професійна програма «Бізнес-аналітика та управління інноваційними системами». Західноукраїнський національний університет, Тернопіль, 2024.

В ході виконання випускної кваліфікаційної роботи були вивчені теоретичні аспекти управління фінансовими результатами підприємства. Розглянуті види прибутку, досліджено факторний аналіз фінансових результатів, показники рентабельності та коефіцієнти ділової активності. Розглянуто граничний підхід до управління фінансовими результатами підприємства, досліджено такі поняття як центри фінансової відповідальності та розглянуто процесний підхід до формування собівартості одиниці продукції.

ANNOTATION

Glavichka S. Analytical tools for managing financial results of enterprise. Manuscript.

Study on the degree of higher education "Master's degree" in the specialty 071 "Accounting and Taxation", educational and professional program "Business analytics and management of innovative systems". West Ukrainian National University, Ternopil, 2024.

In the course of the final qualification work, the theoretical aspects of managing the company's financial results were studied. The types of profit were considered, the factor analysis of financial results, profitability indicators and business activity coefficients were investigated. The marginal approach to the management of the financial results of the enterprise is considered, such concepts as centers of financial responsibility are investigated, and the process approach to the formation of the cost of a unit of production is considered.